

den var dog Landets Folkkirke — skal fremtræde med et bestemt Samfundspræg, saaledes at jeg kan tage og holde paa den som et Samfund. Det er Noget, som just for Staten er i høj Grad vigtigt, og Lovgivningsmagten skal ikke lade sig dette slippe af Hænderne, at Folkkirken staaer overfor den som et ordnet Samfund, med hvilket Staten derfor kan forhandle. Jeg er derfor ogsaa i Kirken meget imod den Enkeltes Vilkaarlighed, og navnlig imod den enkelte Embedsmands Vilkaarlighed; jeg vil have Embedsmanden, just fordi han er Embedsmand, underordnet almindelige Regler, som han maa følge, og i mange Tilfælde vilde jeg kræve, at Embedsmanden, naar han ikke kunde underkaste sig de almindelige Regler, hellere skulde træde tilbage som Embedsmand, end pukke paa en Frihed, som han, just for at blive Embedsmand har maattet paalægge sig Indskrænkninger i. Det er denne Betragtning, maade, der ligger til Grund for mine Uttringer; men jeg ønskede især at kunne overtønde min ærede Sidemand og dem, der sympathisere med ham, om, at de have en overdreven Angst for en Kirke-disciplin, som ikke eksisterer, og at denne Angst driver dem til at ville leilighedsvis ved denne Lov fjerne en Kirke-disciplin, som ingen Kirke kan undvære, og som vi ikke kunne fratage nogen Kirke.

Schmann: Jeg skulde ikke have taget Ordet i denne Sag, hvis ikke den sidste ærede Taler i sit Foredrag havde valgt en Analogi, som jeg frygter for, kunde være vildledende, og som navnlig forekommer mig at staae i liben Consequents med den Sætning, han hovedsagelig selv udviklede. Jeg er med den sidste ærede Taler og flere Andre, der have yttret sig, enig i, at det vilde være at gaae aldeles udenfor

vor Opgave, baade som Deel af Rigsdagen og i Genhold til det foreliggende Lovforslag, dersom vi indlode os paa Andet, end hvad der foreligger, nemlig Afgjørelsen af et reent borgerligt Lovgivningsspørgsmaal efter de Synspunkter, som derunder maae være de gjældende, at det altsaa vilde være i høj Grad urigtigt, dersom vi vilde indgribe i, udtale os for eller imod, om Kirken paa sit Standpunkt, paa sit Gebeet, skal have en Disciplin, eller ikke, og jeg er ogsaa enig i, hvad der før blev yttret, at Anledningen maaskee er givet ved selve Lovudkastet eller ialtsald ved den Motivering, som det har fundet, og Udvalget har altsaa visseelig truffet det Rette ved aldeles at ubelade ethvert Spørgsmaal i saa Henseende. Men skulde vi her give — ikke Love, thi det er ikke Opgaven — for Kirken, men Raad med Hensyn til Disciplinen, vilde min Mening ganske vist være, at intet Samfund i Verden kan give Afkald paa Rette til at disciplinere sig selv og altsaa holde Disciplin, og det, som den ærede Minoritet gjorde, var ikke at protestere imod denne eller hiin Disciplin, men imod Begrebet Disciplin, Disciplin in abstracto, og det er det Samme som at tilraade, at Kirkens Grundlov skulde være Anarki.

R e t t e l s e r.

Nr. 10, Sp. 141, Lin. 20 f. n.: „Ove af parlamentarisk Disciplin“ l.: „Ove af parl. Disc.“
 — — Lin. 2 f. n.: „Forudsætning“ l.: „Sammensætning“.